

NOTAT

Teknik- og Miljøforvaltningen
Miljøafdelingen

Dato Dokumentnummer

19. januar 2021 2020-075523-5

Bilag 3 - Oversigt over juridiske problemstillinger

Der er en lang række af juridiske problemstillinger forbundet med hele processen omkring valg og tilrettelæggelse af nye indsamlingsordninger.

I det følgende gives en kortfattet gennemgang af nogle af de mest centrale i denne forbindelse.

Den "normale" rækkefølge: Affaldsplan, regulativer, udbud, kontraktindgåelse, fastsættelse af gebyrer

Der er en række af forskellige krav som skal være opfyldt før end det er muligt i praksis at udrulle nye kommunale affaldsordninger. Disse er nedfældet i gældende love og bekendtgørelser – primært miljøbeskyttelsesloven og de 2 vigtigste bekendtgørelser på affaldsområdet: Affaldsbekendtgørelsen og affaldsaktørbekendtgørelsen. Hertil kommer så reglerne i udbudsretten.

Sammen med den hidtidige praksis gennem de seneste ca. 30 år udgør disse hjemmelsgrundlaget for den "rækkefølge" af aktiviteter og beslutninger, som skal gennemløbes før end nye affaldsordninger kan igangsættes i praksis.

Affaldsplan

Forudsætningen for at kunne afsætte midler til igangsætning af nye affaldsordninger (og andre tiltag på affaldsområdet) er at der er udarbejdet en kommunal affaldsplan. Denne plan skal tage udgangspunkt i – og må ikke stride imod – den nationale affaldsplan. P.t. har Køge Kommune ikke en gældende affaldsplan. Den kommende nationale affaldsplan er i høring frem til 9. februar og kan således forventes at foreligge i endelig form en gang i løbet af foråret 2021.

Der er krav om at den kommunale affaldsplan skal i offentlig høring i mindst 8 uger, inden den vedtages endeligt. Kravet bunder i Århus-konventionen som handler om offentlighedens generelle rettigheder med hensyn til adgang til information, offentlig deltagelse og adgang til domstolene i statslige beslutningsprocesser i spørgsmål vedrørende både det lokale, nationale og grænseoverskridende miljø.

Køge Rådhus
Torvet 1
4600 Køge

www.koege.dk

Tlf. 56 67 67 67

Kontakt:
Inga Larsen
Tlf. +45 56 67 24 81
Mail miljoe@koege.dk

Affaldsregulativer

Når affaldsplanen er vedtaget, vil næste skridt normalt være at kommunens affaldsregulativer bliver rettet til i overensstemmelse med planen. Der er krav om mindst 4 ugers høring af affaldsregulativerne, inden endelig vedtagelse. Bemærk at regulativerne derefter skal skrives ind i statens regulativ-database (NSTAR) for at kunne anses for at være gældende.

Kommunen kan ikke lovligt etablere affaldsordninger, som ikke er beskrevet i regulativerne – d.v.s. at borgere og virksomheder ikke er forpligtet til at sortere og benytte ordningerne – eller betale gebyr for dem – hvis de ikke er beskrevet i et gældende regulativ. Endelig skal der naturligvis være vedtaget affaldsgebyrer svarende til ordningerne, før end der kan opkræves gebyr fra borgere og virksomheder.

Øvrige nødvendige aktiviteter

Nogle af disse processer vil dog kunne gennemføres sideløbende, således at det, i hvert fald til en vis grad, er muligt at arbejde med både affaldsplan og regulativudarbejdelse sideløbende – og at have dem i høring samtidig. Dette forudsætter naturligvis at der afsættes ekstra ressourcer til at gennemføre det "dobbelte" arbejde samtidig.

Når den lokale hjemmel til at implementere nye affaldsordninger er på plads, i form af affaldsplan og regulativer, kan udbudsmateriale til brug for kommunalt indkøb af materiel (biler, beholdere, sække/poser m.v.) og/eller til brug for udbud af indsamlingsopgaver blive udarbejdet og udbudsprocessen gennemføres.

Når vindere af udbuddene er fundet og kontrakter underskrevet, har man også de fremtidige priser på materiel og indsamling, som skal bruges til beregning af affaldsgebyrer.

Herefter kan der blive udarbejdet informationsmateriale, udarbejdet planer for udbringning af beholdere m.v., nye tømmeruter hos renovatørerne og ske tilmelding /tilretning i fagsystemerne, som holder styr på hvad der er tilmeldt hvor og hvad der skal opkræves fra den enkelte ejendom eller virksomhed.

Udbudstekniske problemstillinger

Med hensyn til udbud af både indkøb af materiel og udbud af indsamlingsopgaver, så er der naturligvis også en række lovkrav som skal efterleves.

Tærskelværdier

Hvis værdien af et indkøb (beholdere m.v.) eller en ydelse (indsamling af affald) – set over kontraktens løbetid (normalt regnes med 4 år) - overstiger tærskelværdien for den pågældende type af indkøb, vil der som udgangspunkt skulle gennemføres et EU-udbud af det pågældende indkøb.

Tærskelværdierne fastsættes af EU-Kommissionen og de gældende værdier er p.t. 1.595.391 kr. for både indkøb af varer og tjenesteydelser, som kommunale myndigheder foretager.

Muligheder for at ændre i eksisterende kontrakter

Hvis der er behov for at ændre "væsentligt" i de ydelser, som er omfattet af en kontrakt, så vil udgangspunktet altid være at der skal gennemføres et udbud af opgaven (på ny). Dette gælder således ikke kun hvis tærskelværdien er overskredet.

Der er dog i udbudsloven muligheder for at ændre i eksisterende kontrakter, bl.a. når der, som i dette tilfælde, kommer ny lovgivning, som ikke var forudset ved kontraktens indgåelse.

I praksis forventer forvaltningen således på nuværende tidspunkt, at det f.eks. vil kunne lade sig gøre at overlade indsamlingen af farligt affald i røde bokse til Urbaser, som står for indsamlingen af mad- og restaffald og usorteret dagrenovation i Køge Kommune.

Hjemtagning af indsamlingsopgaver

Der er mulighed for – uden forudgående udbud – at beslutte at hjemtage indsamling af nye affaldsfraktioner til kommunen. Dette kunne f.eks. være aktuelt i forbindelse med indsamling af fødevarekartoner.

Hvad hvis vi ikke når det alligevel – eller ikke søger om dispensation fra implementeringsfristen?

Der er ikke i den relevante lovgivning på området indsat nogen sanktionsmuligheder over for kommunen for ikke at nå at implementere de nye affaldsordninger inden fristen den 1. juli 2021 – eller for ikke at nå at implementere inden udløb af en eventuel dispensation til at implementere senere end 1. juli 2021.

Det betyder dog ikke at kommunen ikke vil kunne straffes for ikke at leve op til kravet, idet Ankestyrelsen, som jo er tilsynsførende med at kommunerne overholder gældende love og regler, kan vælge at tage sagen op, enten ved at den bliver anmodet om det eller af egen drift.

I sidste instans betyder det, at hvis kommunen ikke søger om dispensation fra fristen for implementering af nye affaldsordninger - eller ikke opnår en fristforlængelse, og samtidig ikke når at igangsætte nye affaldsordninger, jf. kravene i affaldsbekendtgørelsen - så vil Ankestyrelsen kunne pålægge fagudvalgets / byrådets medlemmer dagbøder indtil nye affaldsordninger er etableret.